

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annettua lakia muutettavaksi siten, että teollisuuden ja kuntien jätteiden hyödyntämistä edistävien investointien toteuttamiseen voitaisiin myöntää korkotukilainoja. Lisäksi ehdotetaan lakia muutettavaksi siten, että myös mui-

den yritysten kuin teollisuusyritysten energiansäästöinvestointeja varten myönnettäville lainoille sekä kotimaisten polttoaineiden tuotanto- ja käyttöinvestointeja varten myönnettäville lainoille voitaisiin maksaa korkohyvitystä. Esitys liittyy vuoden 1983 tulo- ja menoarvioesitykseen.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

A. Korkotukilainat jätteiden hyödyntämisen edistämiseen

Jätteiden ja niihin rinnastettavien erilaisten jäteaineiden kokonaiskertymä oli Suomessa vuonna 1979 yhteensä noin 64 miljoonaa tonnia, josta määrästä käytettiin eri tavoin hyödyksi noin 27 miljoonaa tonnia. Hyödyntä-

mättä jääneestä noin 37 miljoonan tonnin poistumasta hyödyntämiskelpoista jätettä oli noin 31 miljoonaa tonnia. Vastaavasti jätteiden kokonaiskertymän markkamääräinen arvo oli noin 6 800 miljoonaa markkaa ja hyödynnettävissä olevan poistuman arvo noin 2 600 miljoonaa markkaa. Lisäksi jätettä tuotiin maahan noin 600 miljoonan markan arvosta ja vietiin noin 50 miljoonan markan arvosta. Tarkemmat jätelajikohtaiset tiedot ilmenevät seuraavasta taulukosta.

Jätteiden kertymä sekä hyödynnetty ja hyödynnettävissä oleva poistuma jätelajeittain Suomessa vuonna 1979

	Kertymä		Hyödynnetty poistuma		Hyödynnettävissä oleva poistuma	
	Määrä 1 000 t	Arvo milj. mk	Arvo milj. mk	Arvo milj. mk	Osuus kertymän arvosta, %	
1. Raaka- tai polttoaineena hyödynnettävät jätteet						
Puujäte	29 500	2 600	1 200	1 400	54	
Olkijäte	3 700	250	20	220	90	
Öljyjäte ja jäännösöljy	1 200	700	650	30	4	
Lipeäjäte	6 000	600	600	0	0	
Paperi- ja pahvijäte	750	260	70	200	76	
Muu energiana hyödynnettävä jäte	200	110	110	0	0	
2. Lietejätteet	500	125	15	110	88	
3. Pääasiallisesti raaka-aineena hyödynnettävät jätteet						
Muu kuin edellä mainittu eloperäinen jäte	2 900	1 100	870	240	22	
Metalliroму	1 000	560	480	80	14	
Muovi-, kumi-, tekstiili-, nahka- ja lasijäte	200	130	30	100	77	
Kipsijäte	850	60	0	60	100	
Liuotin-, happo-, emäs- ja muu kemianalan jäte	450	210	70	140	67	
Kuona ja tuhka	1 950	30	15	15	50	
Muu jäte	15 000	60	50	10	17	
Yhteensä	64 200	6 795	4 180	2 605	38	

Hyödyntämistä rajoittavat kuitenkin monet tekijät. Tällaisia ovat ennen muuta taloudelliset seikat, jotka liittyvät jätteiden keräykseen, kuljetukseen, varastointiin ja käsittelyyn. Vaikka hyödyntäminen on kansantalouden kannalta hyvin perusteltavissa, se ei toteudu, jos sitä koskevan toiminnan jokin vaihe ei täytä liiketaloudellisia kannattavuusvaatimuksia.

Valtio on eräiltä osin lieventänyt jätteiden hyödyntämistä ehkäiseviä liiketaloudellisia epävarmuustekijöitä. Seuraavia ainakin välillisesti jätteiden hyödyntämistä edistäviä toimia on toteutettu.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi myöntää investointiavustuksia kotimaisten polttoainelaiden käytön edistämiseksi annetun lain (164/79) nojalla. Kotimaisella polttoaineella tarkoitetaan myös jätettä. Vesihallitus voi myöntää avustusta yhdyskuntien jätevesien käsittelyssä muodostuvan lietteen hyödyntämiseen liittyviin hankkeisiin yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteistä annetun lain (56/80) nojalla. Vastaavasti voidaan luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain

(1015/77) nojalla myöntää korkotukea lietteen käsittely- ja multautuslaitteiden rakentamiseen ja teollisuuden vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamiseen. Valtioneuvoston päätöksellä on myönnetty eräiden jätteiden, kuten romuajoneuvojen, keräyspaperin ja jätelasin rautatiekuljetuksiin kuljetusalennuksia.

Kansantalouden ja ympäristönsuojelun kannalta järkevän jätehuoltopolitiikan harjoittamiseksi olisi tarpeen luoda jätteiden hyödyntämisen edistämiseen tarkoitettu tukijärjestelmä, jonka avulla voidaan pyrkiä poistamaan mahdollisimman monen jätelajin hyödyntämistä rajoittavia liiketaloudellisia esteitä. Tuen myöntäminen olisi tarpeen sekä teollisuudelle että kunnille.

Tukemalla lainoihin myönnettävällä korkotuella hyödyntämistoimintaa saataisiin hyödyntämisen piiriin uusia jätelajeita, joiden käyttö tällä hetkellä on lyhyellä tähtäyksellä liiketaloudellisesti kannattamatonta tai ainakin liian heikosti kannattavaa. Korkotuen avulla voitaisiin tehostaa myös olemassa olevaa hyödyntämistä. Tärkeimmät jätteryhmät, joihin tässä

yhteydessä olisi kiinnitettävä huomiota, ovat paperijätteet, romut ja muut metallijätteet, lasi-, muovi- ja tekstiilijätteet sekä eräät ongelmajätteet, kuten öljy- ja liuotinjätteet. Sellainen jätteiden hyödyntäminen, jonka tarkoituksena olisi pelkästään jätteen energiasisällön hyödyntäminen, jätettäisiin tuen ulkopuolelle.

Korkotukea on tarkoitus antaa ensisijaisesti yrityksille, mutta myös kunnille, kuntainliitoille ja pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnalle jätteiden hyödyntämistä välittömästi palvelien rakennusten, koneiden, laitteiden ja erityisen kuljetuskaluston hankintaa varten otettuihin lainoihin.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 §:n 5 kohta muutettavaksi siten, että korkotukilainoja voitaisiin myöntää myös jätteiden hyödyntämistä edistävien investointien toteuttamiseen.

B. Korkotukilainat energian säästön ja kotimaisten polttoaineiden tuotannon ja käytön edistämiseen

Maassamme lähivuosina harjoitettavan energiapolitiikan tavoitteeksi on asetettu energian nykyistä tehokkaampi ja tarkoituksenmukaisempi käyttö sekä kotimaisen energian tuotannon ja käytön lisääminen. Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi on tarpeen edistää muiden toimenpiteiden ohella energian säästöä sekä kotimaisten polttoaineiden tuotantoa ja käyttöä lisääviä investointeja julkisella rahoitustuella.

Kauppa- ja teollisuusministeriön asettama työryhmä on selvittänyt energiapolitiikan näkökulmasta energiainvestointien julkisen rahoitustuen tähänastisia tuloksia ja arvionut niiden pohjalta tukitoiminnan kehittämistarpeita. Työryhmä antoi mietintönsä 11.8.1982. Mietinnön mukaan energiainvestointien käynnistämiseksi näyttäisi olevan esteenä useimmiten rahoituksen saatavuus, ei niinkään investointien heikko kannattavuus. Rahoitukseen sisältyvää subventiota olisi mahdollista vähentää ja siirryä avustusmuotoisesta rahoituksesta yhä enemmän lainoihin ja korkotukeen.

Vuoden 1980 menoarvioon otettiin määräraha teollisuuden energiansäästöinvestointeihin tarkoitettuja korkotukilainoja varten. Kun korkotukea voidaan myöntää ainoastaan teollisuuden energiansäästöinvestointeihin, jää osa yritystoimintaa tuen ulkopuolelle. Energiansäästön

kannalta merkittäviä ovat teollisuuden lisäksi kaupan ja palveluelinkeinon investoinnit. Näiden alojen jäämistä korkotuen ulkopuolelle ei voida pitää energiansäästön kannalta tarkoituksenmukaisena.

Kotimaisten polttoaineiden tuotanto ja jalostus muodostavat kehittyvän tuotannon alan. Alalle on nyt syntymässä runsaasti uusia yrityksiä, jotka voivat päästä osallisiksi julkisesta rahoituksesta. Erityisrahoitusmuotoina ovat vuodesta 1981 lähtien olleet käytössä kauppa- ja teollisuusministeriön myöntämät, ehdoiltaan edulliset lainat kotimaisen polttoaineen tuottajille sekä työvoimaministeriön avustukset. Lisäksi maatilahallitus voi myöntää mautiloilla tahtuvaan polttoturpeen tuotantoon lainoja.

Kotimaista polttoainetta käyttävien laitosten rakentamiseen kauppa- ja teollisuusministeriö voi myöntää lain 164/79 mukaista investointiavustusta sekä vuodesta 1982 lähtien lainaa. Asuntohallitus voi myöntää lain 83/82 mukaista lainaa kotimaista polttoainetta käyttävien alue- ja kaukolämpölaitosten rakentamiseen. Työvoimaministeriö voi myöntää kyseessäoleviin investointeihin valtionapua vaikeimmilla työttömyysalueilla. Lisäksi mautiloille on tarjolla omia erityisrahoitusmuotoja.

Valtioneuvoston päätöksessä 349/82 on määritely kotimaista polttoainetta käyttäville laitoksille myönnettävien lainojen yleiset ehdot. Lainaa on myönnetty suurehkojen lämpökustusten ja voimalaitosten rakentamista varten. Avustusta on myönnetty valtioneuvoston 12.5.1982 tekemän periaateohjeen mukaisesti ensisijaisesti pienten ja keskisuurten energiaa tuottavien laitosten rakentamista varten.

Kotimaisten polttoaineiden tuotannon ja käytön julkinen rahoitustukijärjestelmä on jossain määrin selkiintymätön ja siinä esiintyy päällekkäisyyksiä. Rahoitustukijärjestelmän yhtenäistämiseksi sekä valtiontaloudellisista syistä esitetään lainat korvattavaksi luottolaitosten varoista myönnettävillä lainoilla, joiden osalta valtio suorittaisi korkotukea.

Edelläolevan perusteella esitetään, että luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 §:n 7 kohta muutettaisiin siten, että korkotukilainoja voidaan antaa yritysten energiansäästöinvestointien suorittamiseen ja että lain 2 §:ään lisättäisiin uusi 9 kohta, jonka mukaan korkotukilainoja voitaisiin antaa kotimaista polttoainetta käyttävien laitosten rakentamiseen sekä kotimaisten polttoaineiden tuotannon edellyttämien investoin-

tien suorittamiseen. Lain 5 §:n 2 momentti esitetään muutettavaksi siten, että kauppa- ja teollisuusministeriön tehtäväksi tulisi kotimaisten polttoaineiden tuotanto- ja käyttöinvestointeja varten annettujen lainojen hyväksyminen korkotukilainoiksi. Valtion maksaman korkohyvityksen suorittaminen tulisi valtiokonttorin tehtäväksi.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

A Korkotukilainat jätteiden hyödyntämisen edistämiseen

Vuoden 1983 tulo- ja menoarvioesitykseen on korkotuen maksamista varten ehdotettu 500 000 markkaa. Tällöin luottolaitokset voisivat myöntää korkotukilainoja vuonna 1983 enintään 20 milj. mk. Seuraavan vuoden korkotukilainojen myöntämisvaltuuden tarve arvioitaisiin vuonna 1983 saatujen kokemusten perusteella.

Jätteiden hyödyntäminen vähentäisi tavanomaisesta jätehuollosta ja jätteiden aiheuttamien ympäristövaurioiden korjaamisesta aiheutuvia kustannuksia. Korkotuen myöntämisessä jätteiden hyödyntämisen edistämiseksi olisi siten myös kyse jätehuoltoon ja ympäristönsuojeluun muutoinkin käytettävien varojen suunnastamisesta taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla.

Merkityksellisiä jätemääriä voitaneen saada hyödyntämisen piiriin varsin nopeasti jo vähäiselläkin tuella. Hyödyntäminen olisi saatavissa lähes aina kansantaloudellisesti kannattavaksi, kun kannattavuudessa otetaan huomioon jätehuollon ja ympäristönsuojelun kustannuksissa saavutettavat kustannussäästöt. Jätteiden hyödyntämisellä on merkitystä lisäksi kauppataseen ja tuotannon kotimaisuusasteen kannalta. Osa jätteiden tuonnista olisi mahdollista korvata edistämällä kotimaisten jätteiden hyödyn-

tämistä. Suurempi merkitys on kuitenkin sillä, että jätteiden hyödyntämisellä voitaisiin vähentää uusien tuontiraaka-aineiden ja tuonti-polttoaineiden tarvetta. Suomen energiatuotannosta perustui vuonna 1979 noin 13 prosenttia jätteiden ja jäteluonteisten prosessijäätösten käyttöön. Jätteiden hyödyntämisen lisäämisellä olisi myös olennainen työllisyysvaikutus.

B Korkotukilainat energian säästön ja kotimaisten polttoaineiden tuotannon ja käytön edistämiseen

Vuoden 1983 menoarvioesityksessä on ehdotettu luottolaitosten varoista energiansäästöinvestointeihin sekä kotimaisten polttoaineiden tuotanto- ja käyttöinvestointeihin myönnettäväksi korkotukilainoja vuonna 1983 enintään 140 miljoonaa markkaa. Korkotuen maksamista varten ehdotetaan 4 miljoonaa markkaa.

Yritysten energiansäästöinvestointien korkotukilainoilla voidaan arvioida saavutettavan noin 25 000 öljytonnin energiansäästö vuodessa. Työllisyysvaikutus arvioidaan 150 henkilötyövuodeksi. Kotimaisten polttoaineiden käyttö lisääntyisi arviolta 50 000 öljytonnia vastaavalla määrällä vuodessa. Työllisyysvaikutus olisi runsas 500 työpaikkaa polttoaineen tuotannossa ja laitoksilla.

3. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1983 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 ja 5§:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista 23 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (1015/77) 2 §:n 5, 7 ja 8 kohta ja 5 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 5 kohta 16 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (173/79) ja 2 §:n 7 ja 8 kohta sekä 5 §:n 2 momentti 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (518/82), sekä

lisätään lain 2 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 3 päivänä marraskuuta 1978 annetulla lailla (824/78), 16 päivänä helmikuuta 1979 annetulla lailla (173/79), 14 päivänä joulukuuta 1979 annetulla lailla (904/79) ja mainitulla 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetulla lailla, uusi 9 kohta seuraavasti:

2 §

Korkotukilainoja voidaan antaa:

5) teollisuuden ilmansuojeluinvestointien suorittamiseen, yleisten jätteiden käsittelypaikkojen perustamiseen ja kunnostamiseen, sekä jätteiden hyödyntämistä edistävien investointien toteuttamiseen;

7) yritysten energiansäästöinvestointien suorittamiseen;

8) väestön toimeentulon turvaamiselle ja tuotantotoiminnan ylläpitämiselle välttämättömien raaka-aineiden, tarvikkeiden ja tuotteiden varastointiin ulkomaankaupan häiriöiden varalta; sekä

9) kotimaista polttoainetta käyttävien laitojen rakentamiseen ja kotimaisten polttoainesten tuotannon edellyttämien investointien suorittamiseen.

5 §

Edellä 2 §:n 2 kohdassa tarkoitetut lainat hyväksyy korkotukilainoiksi maa- ja metsätalousministeriö ja korkohyvityksen suorittaa niiden osalta vesihallitus. Lainan hyväksyy korkotukilainaksi ja korkohyvityksen suorittaa 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen lainojen osalta liikenneministeriö ja 5 kohdassa tarkoitettujen lainojen osalta sisäasiainministeriö. Edellä 2 §:n 6, 7, 8 ja 9 kohdissa tarkoitetut lainat hyväksyy korkotukilainoiksi kauppa- ja teollisuusministeriö ja korkohyvityksen suorittaa niiden osalta valtiokonttori. Muiden lainojen osalta lainan hyväksyy korkotukilainaksi ja korkohyvityksen maksaa asianomainen keskusvirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1982

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Abti Pekkala*

Laki

luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista 23 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (1015/77) 2 §:n 5, 7 ja 8 kohta ja 5 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 5 kohta 16 päivänä helmikuuta 1979 annetussa laissa (173/79) ja 2 §:n 7 ja 8 kohta sekä 5 §:n 2 momentti 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (518/82), sekä

lisätään lain 2 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 3 päivänä marraskuuta 1978 annetulla lailla (824/78), 16 päivänä helmikuuta 1979 annetulla lailla (173/79), 14 päivänä joulukuuta 1979 annetulla lailla (904/79) ja mainitulla 9 päivänä heinäkuuta 1982 annetulla lailla, uusi 9 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §.

Korkotukilainoja voidaan antaa:

5) teollisuuden ilmansuojeluinvestointien suorittamiseen sekä yleisten jätteiden käsittelypaikkojen perustamiseen ja kunnostamiseen;

7) teollisuuden energiansäästöinvestointien suorittamiseen; sekä

8) väestön toimeentulon turvaamiselle ja tuotantotoiminnan ylläpitämiselle välttämättömien raaka-aineiden, tarvikkeiden ja tuotteiden varastointiin ulkomaankaupan häiriöiden varalta.

5 §

Edellä 2 §:n 2 kohdassa tarkoitetut lainat hyväksyy korkotukilainoiksi maa- ja metsätalousministeriö ja korkohyvityksen suorittaa niiden osalta vesihallitus. Lainan hyväksyy korkotukilainaksi ja korkohyvityksen suorittaa 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen lainojen osalta liikenneministeriö, 5 kohdassa tarkoitettujen lainojen osalta sisäasiainministeriö, 6, 7 ja 8 kohdassa tarkoitettujen lainojen osalta kauppa- ja teollisuusministeriö ja muiden lainojen osalta asianomainen keskusvirasto.

Ehdotus

2 §

Korkotukilainoja voidaan antaa:

5) teollisuuden ilmansuojeluinvestointien suorittamiseen, yleisten jätteiden käsittelypaikkojen perustamiseen ja kunnostamiseen, *sekä jätteiden hyödyntämistä edistävien investointien toteuttamiseen;*

7) *yritysten* energiansäästöinvestointien suorittamiseen;

8) väestön toimeentulon turvaamiselle ja tuotantotoiminnan ylläpitämiselle välttämättömien raaka-aineiden, tarvikkeiden ja tuotteiden varastointiin ulkomaankaupan häiriöiden varalta; *sekä*

9) *kotimaista polttoainetta käyttävien laitojen rakentamiseen sekä kotimaisten polttoaineiden tuotannon edellyttämien investointien suorittamiseen.*

5 §

Edellä 2 §:n 2 kohdassa tarkoitetut lainat hyväksyy korkotukilainoiksi maa- ja metsätalousministeriö ja korkohyvityksen suorittaa niiden osalta vesihallitus. Lainan hyväksyy korkotukilainaksi ja korkohyvityksen suorittaa 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen lainojen osalta liikenneministeriö ja 5 kohdassa tarkoitettujen lainojen osalta sisäasiainministeriö. *Edellä 2*

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

§:n 6, 7, 8 ja 9 kohdissa tarkoitetut lainat hyväksyy korkotukilainoiksi kauppa- ja teollisuusministeriö ja korkohyvityksen suorittaa niiden osalta valtiokonttori. Muiden lainojen osalta lainan hyväksyy korkotukilainaksi ja korkohyvityksen maksaa asianomainen keskusvirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .
